

Brusel 25. října 2023
(OR. en)

14718/23

ENER 578
CLIMA 512
CONSOM 384
TRANS 450
AGRI 650
IND 566
ENV 1190
COMPET 1040
FORETS 168

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	25. října 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 668 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Plnění cílů EU v oblasti obnovitelné energie na moři

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 668 final.

Příloha: COM(2023) 668 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.10.2023
COM(2023) 668 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Plnění cílů EU v oblasti obnovitelné energie na moři

1. Úvod

Obnovitelná energie na moři zásadním způsobem přispěje k dosažení ambiciózních cílů EU v oblasti energetiky a klimatu pro roky 2030 a 2050 a ke snížení závislosti na dovozu fosilních paliv. Stane se nedílnou součástí energetického mixu, jenž bude nezbytný pro dekarbonizaci a dosažení klimatické neutrality. Odráží se v cílech členských států dosáhnout do roku 2030 výkonu 111 GW obnovitelné energie na moři, což je téměř dvakrát více, než kolik stanovuje cíl Evropské komise ve strategii pro obnovitelnou energii na moři zveřejněné v listopadu 2020¹.

Komise tyto vyšší cíle vítá, a to i v souvislosti s plánem REPowerEU, který vyžaduje rychlejší přechod na energii z obnovitelných zdrojů. Tyto vyšší cíle v odvětví obnovitelné energie na moři bude třeba urychleně proměnit ve skutečné projekty, a to i proto, aby si EU ve fázi výroby a zavádění ve světě udržela vedoucí postavení a konkurenceschopnost, což je stále náročnější. Zvýšily se náklady, snížily se ziskové marže a globální dodavatelské řetězce jsou stále více roztříštěné, mimo jiné kvůli omezenému přístupu k materiálům a kvalifikované pracovní síle. Proto je nedílnou součástí balíčku pro evropské odvětví větrné energie akční plán pro výrobce větrných zařízení².

Tyto nové výzvy je třeba řešit v návaznosti na významný pokrok, jehož bylo u opatření v rámci strategie dosaženo. Úspěchy při provádění strategie se týkají různých témat a odvětví, včetně územního plánování námořních prostor, interakce s mořským prostředím, mořské infrastruktury, regulačního rámce EU, mobilizace investic, výzkumu a inovací a silnějšího dodavatelského a hodnotového řetězce v celé Evropě.

Toto sdělení akční plán doplňuje a zdůrazňuje, že Komise i nadále podporuje obnovitelnou energii na moři a usiluje o dosažení nových cílů v této oblasti. Při dosahování těchto cílů hraje významnou roli odvětví větrné energie, nicméně důležitý podíl budou mít i technologie využívající energii z oceánů. Obnovitelná energie na moři ve svém dodavatelském řetězci navíc vyžaduje specifické součásti. Toto sdělení proto hodnotí dosavadní pokrok, zabývá se hlavními budoucími výzvami a navrhuje další postup směřující k:

- rozvoji přeshraničních elektrizačních soustav na moři na základě spolehlivých metod analýzy nákladů a přínosů a přidělování nákladů,
- povolení zrychleného řízení,
- posílení územního plánování námořních prostor jako nástroje na podporu regionální spolupráce a udržitelné koexistence mezi obnovitelnou energií na moři a dalšími odvětvími na moři,

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2020:741:FIN&qid=1605792629666>

²COM(2023) 669 final.

- posílení odolnosti infrastruktury pro obnovitelnou energii na moři a námořní bezpečnosti,
- zachování úsilí v oblasti výzkumu a inovací s cílem zajistit vedoucí postavení EU ve sféře technologií a udržitelných řešení, která by uvedla činnosti v oblasti obnovitelné energie na moři do souladu s životním prostředím,
- podpoře dodavatelských řetězců EU s cílem rozvíjet jejich kapacity, a zajistit tak konkurenceschopnost a schopnost pomoci při plnění ambicióznějších cílů u instalovaných kapacit na moři v EU i ve třetích zemích prostřednictvím specializovaných obchodních dialogů, do nichž bude zapojen i průmysl.

2. NOVÉ CÍLE V OBLASTI OBNOVITELNÉ ENERGIE NA MOŘI

Aby zajistila využití plného potenciálu obnovitelné energie na moři, zveřejnila Komise v listopadu 2020 zvláštní strategii EU pro obnovitelnou energii na moři s názvem Strategie EU pro využití potenciálu obnovitelné energie na moři pro klimaticky neutrální budoucnost³ (dále jen „strategie“).

Tato strategie představovala zásadní změnu, neboť navrhla několik konkrétních opatření a milníků na podporu dlouhodobě udržitelného rozvoje odvětví obnovitelné energie na moři a zvýšení instalovaného výkonu větrných elektráren na moři do roku 2030. A stanovila jasné cíle: do roku 2030 dosáhnout instalovaného výkonu větrných elektráren na moři ve výši alespoň 60 GW a do roku 2050 300 GW. Dále byl stanoven cíl pro energii z oceánů: dosáhnout do roku 2030 alespoň 1 GW a do roku 2050 40 GW.

Od doby jejího zveřejnění bylo dosaženo významného pokroku. Opatření navržená ve strategii již byla z velké části provedena nebo jsou v procesu provádění. Zároveň byl učiněn významný pokrok v oblasti obnovitelné energie na moři. Cíle v oblasti klimatu a energetiky, jež jsou uvedeny v evropském právním rámci pro klima⁴ a v balíčku „Fit for 55“, jakož i v plánu REPowerEU⁵, navíc zdůraznily, že obnovitelná energie na moři bude muset hrát klíčovou úlohu při prohlubování dekarbonizace, zajišťování bezpečnosti dodávek a nahrazování dovozu fosilních paliv z Ruska.

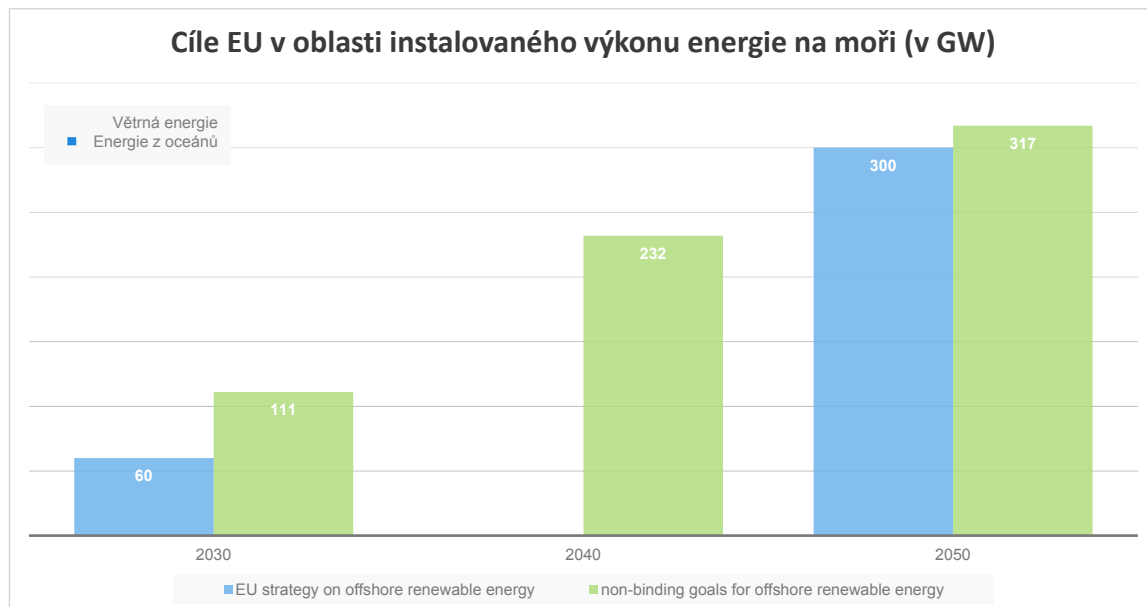
V lednu 2023 se členské státy na základě strategie a nařízení o síti TEN-E dohodly na nezávazných cílech pro výrobu obnovitelné energie na moři do roku 2050 a na průběžných cílech pro roky 2030 a 2040, a to pro každou z pěti přímořských oblastí EU.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2020:741:FIN>

⁴ [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/1119](#) ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“).

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Plán REPowerEU ([COM\(2022\) 230 final](#))

Nové cíle stanovují pro instalovaný výkon oproti strategii vyšší úroveň ambicí. Cíle pro rok 2030 jsou téměř dvakrát vyšší než cíl dosáhnout 61 GW stanovený ve strategii. Do konce tohoto desetiletí bude tedy celkem instalováno přibližně 111 GW výkonu pro výrobu obnovitelné energie na moři a do poloviny století se tento výkon zvýší na 317 GW. Na summitu v Ostende v dubnu 2023 byl pro přímořskou oblast Severního moře stanoven ambiciózní cíl, a to nejméně 300 GW do roku 2050 v severních mořích.

V roce 2022 činil kumulativní instalovaný výkon na moři v EU-27 16,3 GW. Abychom překlenuli rozdíl mezi cílovým výkonem ve výši 111 GW, k němuž se členské státy zavázaly, a instalovaným výkonem v roce 2022, musíme instalovat v průměru téměř 12 GW ročně. To je desetkrát více než výkon ve výši 1,2 GW, který byl instalován v roce 2022.

Od zveřejnění strategie pro obnovitelnou energii na moři dosáhla EU v oblasti rozvoje energie z oceánů značného pokroku. Významně pokročilo několik pilotních projektů v oblasti využití slapové energie a energie vln, mimo jiné s podporou programu Horizont Evropa a Inovačního fondu. Do roku 2027 bude možné dosáhnout energie z oceánů o kapacitě 100 MW a do konce desetiletí nebo na začátku roku 2030 bude tato kapacita činit 1 GW.

Pro dosažení cílů v oblasti obnovitelné energie na moři je klíčová regionální spolupráce. Vedoucí představitelé a ministři se setkali dne 17. prosince 2022 v Rumunsku a dne 24. dubna 2023⁶ v Belgii na summitech o obnovitelné energii na moři, aby se dohodli na dalším posílení spolupráce na politické úrovni a na podpoře přeshraničních projektů v oblasti obnovitelné energie na moři. Tyto summity navázaly na summity v Esbjergu a Marienborgu v Dánsku v roce 2022 a konaly se za přítomnosti předsedkyně von der Leyenové a komisaře Simsona a posílily spolupráci v oblasti urychleného zavádění obnovitelné energie na moři.

⁶ https://energy.ec.europa.eu/news/president-von-der-leyen-participates-high-level-summit-focused-energy-security-energy-partnerships-2022-12-16_en; <https://northseasummit23.be/>

Roste navíc zájem o to, aby byl na nadcházející konferenci COP28 v listopadu 2023 stanoven celosvětový cíl pro obnovitelné zdroje energie, čímž by byl stanoven globální cíl v souladu s cíli Pařížské dohody⁷. Je proto třeba neprodleně urychlit zavádění všech forem obnovitelné energie, včetně obnovitelné energie na moři. V této souvislosti se ministři G7 již dohodli na zvýšení kapacity větrné energie na moři o 150 GW do roku 2030.

Komise bude nadále pokračovat v provádění opatření obsažených ve strategii a bude z nich také vycházet při podporování úsilí o splnění nových cílů v oblasti obnovitelné energie na moři.

3. JAK DOSÁHNOUT NOVÝCH CÍLŮ V OBLASTI OBNOVITELNÉ ENERGIE NA MOŘI – PŘIJATÁ OPATŘENÍ A DALŠÍ POSTUP

3.1. Posílení infrastruktury elektrizačních soustav a regionální spolupráce

V případě větrné energie na moři mohou být rozsáhlé projekty realizovány daleko od pobřeží. Klíčové je tedy včasné připojení k dobře fungujícím elektrizačním soustavám, a to jak na moři, aby bylo možné elektřinu dopravit na pobřeží, tak na pevnině, aby bylo možné zajistit nezbytné posílení elektrizačních soustav, díky čemuž budou moci ze zavádění obnovitelné energie na moři plně těžit i střediska poptávky mimo pobřežní regiony

Na základě předchozích úspěšných zkušeností s politickými skupinami na vysoké úrovni jako strukturami regionální spolupráce v oblasti energetiky byl revidovaným nařízením o TEN-E zřízen podpůrný rámec pro přeshraniční spolupráci. Umožňuje EU podporovat integrované a účinné elektrizační soustavy na moři i na pevnině, včetně hybridních projektů propojujících členské státy a projektů větrné energie na moři – někdy velmi rozsáhlých, jako jsou plánované energetické ostrovy v Severním a Baltském moři. Propojením několika členských států zlepší hybridní projekty a propojené elektrizační soustavy na moři v obecné rovině bezpečnost dodávek, sníží náklady spotřebitelů a omezí dopady na životní prostředí⁸.

Pro urychlené zavádění obnovitelné energie na moři je nezbytná regionální spolupráce. Komise podporuje rozvoj technologií větrné energie na moři a energie z oceánů na úrovni přímořských oblastí prostřednictvím regionálních fór, včetně regionálních skupin podle nařízení TEN-E a politických skupin na vysoké úrovni⁹. Toto úsilí nedávno

⁷ <https://unfccc.int/documents/9097>

⁸ Příkladem projektu, který odstraňuje nedostatky v evropských propojených elektrizačních soustavách a přispívá k rozvoji jednotného evropského trhu s energií a zároveň usnadňuje začlenění obnovitelných zdrojů energie, je projekt hybridní elektrizační soustavy „Kriegers Flak – Combined Grid Solution“. Projekt byl evropským projektem společného zájmu a využíval výhod, které nabízí nařízení TEN-E.

⁹ Spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři (NSEC), skupina na vysoké úrovni pro propojení jihozápadní Evropy, plán propojení baltského trhu s energií (BEMIP), energetické propojení střední a

navázalo na posílené ustanovení o elektrizačních soustavách na moři obsažené v revidovaném nařízení o TEN-E, které obsahuje požadavek, aby členské státy pro obnovitelnou energii na moři stanovily a pravidelně aktualizovaly nezávazné cíle do roku 2050 a průběžné cíle pro roky 2030 a 2040. Nezávazné dohody z ledna 2023 budou aktualizovány do prosince 2024.

Komise podpořila přeshraniční spolupráci a vyzvala členské státy, aby cíle rozvoje obnovitelné energie na moři začlenily – v souladu s vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu – do svých vnitrostátních územních plánů námořních prostor. Na základě toho členské státy určily a vyčlenily rozsáhlé plochy pro větrnou energii na moři. V současné době jsou nejvyspělejšími regiony, pokud jde o obnovitelnou energii na moři, region Severního moře a Baltský region, v nichž úlohu proaktivní platformy regionální spolupráce za účelem rozšíření výroby obnovitelné energie na moři plní skupiny spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři (NSEC) a plán propojení baltského trhu s energií (BEMIP). Členské státy z Atlantického oblouku, Středomoří a Černomoří rovněž oznámily ambiciózní politické cíle a zapojily se v těchto regionech do spolupráce se sousedy z EU. Makroregionální strategie a strategie pro přímořské oblasti a meziregionální spolupráce byly dále podporovány politikou soudržnosti prostřednictvím pilotních projektů, například projektu Baltic Intergrid¹⁰.

Revidovaná směrnice o obnovitelných zdrojích energie obsahuje ustanovení na podporu spolupráce a zavádění obnovitelné energie na moři, která doplňují regionální spolupráci v rámci sítě TEN-E. Požaduje, aby se členské státy dohodly na vytvoření rámce pro spolupráci na společných projektech s jedním nebo více členskými státy za účelem výroby energie z obnovitelných zdrojů. Dále požaduje, aby členské státy zveřejnily informace o objemu obnovitelné energie na moři, kterého plánují dosáhnout prostřednictvím výběrových řízení, a to na základě orientačních cílů pro výrobu obnovitelné energie na moři, jež mají být stanoveny pro každou přímořskou oblast určenou podle nařízení o síti TEN-E. Koordinace tohoto plánování výběrových řízení pro obnovitelnou energii na moři na regionální úrovni se již začala projednávat v některých regionálních formacích, zejména ve skupině na vysoké úrovni spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři. Směrnice rovněž vybízí členské státy k tomu, aby ve svých územních plánech námořních prostor vyčlenily prostor pro projekty obnovitelné energie na moři, a to s ohledem na činnosti, které již probíhají a které jsou v dotčených oblastech plánovány.

Evropské sdružení pro spolupráci provozovatelů přenosových soustav (Evropská síť provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav, dále jen „síť ENTSO pro elektřinu“) navíc s členskými státy, Komisí a provozovateli přenosových soustav (PPS) spolupracuje na vypracování **plánů rozvoje sítí na moři**, které poskytnou členským státům a potenciálním investorům podrobnější strategické pokyny tím, že zmapují potřeby infrastruktury. Na základě nezávazných dohod členských států budou pro každou přímořskou oblast vypracovány plány rozvoje sítí na moři, které poskytnou detailní výhled ohledně potenciálu výrobních kapacit obnovitelné energie na moři a z toho

jihovýchodní Evropy (CESEC), další informace naleznete na:

https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/high-level-groups_en

¹⁰ [Rozvoj integrované baltské elektrizační soustavy pro větrnou energii na moři – Interreg. region Baltského moře \(interreg-baltic.eu\)](#)

vyplývající potřeb elektrizačních soustav na moři, a to i pro dlouhodobý horizont do roku 2050. Do plánů budou zahrnuty případné potřeby propojovacích vedení, hybridních projektů, radiálních propojení, posílení soustav a vodíkové infrastruktury. Plány rozvoje sítí na moři budou rovněž zohledňovat ochranu životního prostředí a další využití moře.

Podstatná část elektřiny vyrobené těmito větrnými farmami může ve skutečnosti proudit do jiných zemí, včetně těch vnitrozemských. V důsledku rozptýlení přínosů do jednotlivých regionů mohou být hostitelské země méně motivovány k tomu, aby využily veškerý svůj potenciál k výrobě obnovitelné energie na moři, pokud nebudou zavedeny vhodné mechanismy spolupráce, a to jak v oblasti infrastruktury, tak v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů. Bude tedy pravděpodobně těžko odůvodnitelné, že plátcí cel a daňoví poplatníci hostitelských zemí nesou veškerou zátěž, když část přínosů ve skutečnosti plyne jinam. Komise v současné době provádí posouzení, které určí potřeby a problémy **účinného a pragmatického sdílení nákladů a přínosů**, díky kterému bude možné dosáhnout všech cílů stanovených v oblasti obnovitelné energie na moři. Cílem této studie je poskytnout informace pro budoucí pokyny týkající se sdílení nákladů na infrastrukturní projekty jak na úrovni přímořských oblastí, tak na úrovni projektů.

V souvislosti s probíhajícím prováděním nařízení o síti TEN-E se Komise zabývá problémy, které souvisejí s elektrizačními soustavami. Několik problémů však zůstává nevyřešených, jako je potřeba podpořit **preventivní investice** do elektrizačních soustav a vyřešit otázky **sdílení nákladů** v souvislosti s elektrizačními soustavami na moři, energetickými ostrovy a rozbočovači na moři, jakož i elektrizačními soustavami nezbytnými pro integraci obnovitelné energie na moři.

Pokud jde o **regulační rámec**, všechna opatření uvedená ve strategii budou dokončena, jakmile budou přijaty návrhy **koncepce trhu s elektřinou**. Návrh koncepce trhu s elektřinou zahrnuje ustanovení na podporu využívání smluv o nákupu elektřiny a rozdílových smluv. Oba nástroje mají za cíl pomoci snížit cenové riziko a stimulovat investice a zajistit předvídatelnost cen. Kromě ceny poskytuje koncepce trhu s elektřinou řešení dalšího problému, které je obzvláště důležité pro některé projekty v oblasti obnovitelné energie na moři v offshorové nabídkové zóně – rizika, že nebudou mít přístup na trh k hybridnímu propojovacímu vedení, ke kterému jsou připojeny, z důvodu omezení v elektrizační soustavě na pevnině. Koncepce trhu s elektřinou navrhuje, aby toto objemové riziko bylo odpovídajícím způsobem finančně kompenzováno jako „záruka připojení k přenosové síti“.

Koncepce trhu s elektřinou dále potvrzuje význam preventivních investic a požaduje, aby metodiky sazeb poskytovaly vhodné pobídky pro preventivní investice a řešení TOTEX¹¹, jakož i pro sdílení osvědčených postupů mezi regulačními orgány. Z hlediska jistoty investorů se tedy koncepce trhu s elektřinou a výše zmíněná pokračující práce na preventivních investicích a sdílení nákladů vzájemně doplňují.

Dalším závazkem ve strategii bylo zahájení prací na změnách nařízení Komise (EU) 2016/1447, kterým se stanoví kodex sítě pro požadavky na připojení vysokonapětových stejnosměrných soustav a nesynchronních výrobních modulů se stejnosměrným připojením k elektrizační soustavě (kodex sítě vysokonapětových stejnosměrných

¹¹ Celkové výdaje (TOTEX) zahrnující kapitálové výdaje (CAPEX) a provozní náklady (OPEX)

soustav), s cílem zajistit, aby odpovídalo účelu budoucího vývoje sítí na moři. Tyto práce, jež provádí výbor zúčastněných stran z odvětví elektřiny¹², aktuálně probíhají.

Na základě výše uvedeného se Komise zaměří na následující oblasti:

- Komise po důkladné konzultaci s členskými státy a příslušnými provozovateli přenosových soustav, Agenturou Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) a vnitrostátními regulačními orgány zveřejní **pokyny pro zvláštní analýzu nákladů a přínosů a sdílení nákladů** na dvou úrovních: za prvé na úrovni plánů rozvoje sítí na moři podle jednotlivých přímořských oblastí s cílem poskytnout zásady, které mohou pomoci síti ENTSO pro elektřinu zlepšit budoucí verze plánů, a za druhé na úrovni projektů, a to jak na úrovni obnovitelných zdrojů, tak na úrovni infrastruktury pro přeshraniční projekty elektrizačních soustav na moři. Tyto pokyny budou vycházet z rozsáhlých výměn s členskými státy, a to i na politické úrovni, a budou podporovat orgány a předkladatele projektů při jejich diskusích o nových potenciálních přeshraničních projektech, a tím budou podporovat i rozvoj obnovitelné energie na moři.
- Při provádění revidovaného nařízení o síti TEN-E a směrnice o obnovitelných zdrojích energie bude Komise usilovat o to, aby hybridní a společné projekty na moři byly oproti vnitrostátním projektům atraktivnější. Kromě práce na plánech rozvoje sítí na moři a pokynech pro sdílení nákladů a přínosů Komise spolupracuje se spolunormotvůrci na urychlení přijetí koncepce trhu s elektřinou, čímž selepší regulační rámec. V návaznosti na závěry Kodaňského fóra o energetické infrastruktuře konaného v roce 2023¹³ se Komise bude zabývat také preventivními investicemi, a to tak, že uspořádá seminář s účastí příslušných zúčastněných stran a v případě potřeby vypracuje pokyny.
- S ohledem na jejich silné stránky a dosažené výsledky bude Komise i nadále využívat skupiny na vysoké úrovni k zajištění **lepší spolupráce a koordinace pro urychlené zavádění**, přičemž zvaží obchodní plány různých aktiv a aktérů na moři (provozovatelé přenosových soustav, vnitrostátní regulační orgány, zhotovitelé projektů obnovitelných zdrojů energie, členské státy), podpoří zřizování offshorových nabídkových zón a zmírní další rizika, která mohou být spojena s hybridními projekty na moři.
- Komise bude rovněž podporovat větší koordinaci **výhledového plánování** členských států **týkající se zveřejňování aukcí obnovitelné energie na moři** prostřednictvím skupin na vysoké úrovni, což by mělo zahrnovat pravidelné zveřejňování harmonogramů aukcí. V této souvislosti bude Komise rovněž podporovat další výměny informací o sbližování kritérií aukcí. Mělo by to usnadnit zejména realizaci

¹² Zpráva expertní skupiny pro požadavky na připojení soustav na moři (CROS), fáze 1 je k dispozici zde: https://www.entsoe.eu/network_codes/cnc/expert-groups

¹³ https://energy.ec.europa.eu/document/download/b74bef91-5434-4928-ae6e-36c9ae0b77c5_en?filename=Conclusions%209th%20EIF_13%20June%20FINAL.pdf

společných a hybridních projektů. Klíčovým prvkem Akčního plánu pro větrnou energii je také zlepšení koncepce aukcí.

3.2. Urychlení povolovacích postupů

S ohledem na cíle popsané v kapitole 2 bude třeba výrazně zrychlit současné tempo zavádění projektů.

Na **projekty infrastruktury elektrizačních soustav na moři** se vzhledem k jejich rozsahu a přeshraniční povaze často vztahují zdoluhavé povolovací postupy. Ty mají následně dopad na rychlost zavádění elektrizačních soustav nezbytných pro zajištění elektrifikace EU. Revidované nařízení o síti TEN-E obsahuje další ustanovení, jejichž cílem je povolovací postupy urychlit, například vytvořením **jednotného kontaktního místa** pro projekty společného zájmu na moři. Zavádí také rámec, který podporuje zlepšení přijímání projektů ze strany veřejnosti prostřednictvím včasného a inkluzivního zapojení veřejnosti. Za tímto účelem Komise rovněž podporuje spolupráci mezi příslušnými vnitrostátními orgány v oblasti povolování, jež má usnadnit sdílení osvědčených postupů pro zajištění účinných povolovacích postupů ve všech členských státech. Tyto diskuse a spolupráce probíhají na zvláštní platformě a v regionálních skupinách zřízených podle nařízení o síti TEN-E.

Revidovaná směrnice o obnovitelných zdrojích energie obsahuje ustanovení o **zjednodušení a urychlení udělování povolení** pro projekty týkající se obnovitelných zdrojů energie, jakož i pro projekty infrastruktury, jež jsou nezbytné pro začlenění dalších obnovitelných zdrojů energie do elektrizační soustavy. Vyzývá k vytvoření zvláštních „oblastí pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie“, ve kterých bude možné vydávat povolení pro projekty týkající se obnovitelných zdrojů energie zrychleným způsobem, a to v s patřičným ohledem na ochranu životní prostředí a biologické rozmanitosti. Členské státy mohou rovněž určit podobné zvláštní oblasti infrastruktury pro elektrizační soustavy a skladování, jež jsou nezbytné pro integraci obnovitelných zdrojů energie do systému. Posuzování vlivů na životní prostředí, je-li vyžadováno, bylo do lhůt povolovacího postupu pro projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie již zahrnuto a vzhledem k tomu, že jsou projekty v oblasti obnovitelné energie na moři složitější, jsou lhůty pro tyto projekty o jeden rok delší než pro projekty na pevnině. Evropská komise vytvořila odvětvovou mapu energetických a zeměpisných údajů (Energy and Geography Industry Lab, EIGL), která poskytuje širokou škálu relevantních datových souborů a může členským státům pomoci se zefektivněním identifikace oblastí pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie¹⁴.

Kromě legislativních opatření jsou součástí pokynů, které jsou přiloženy k doporučení o urychlení postupů udělování povolení, přijatých v rámci plánu REPowerEU dne 18. května 2022, také příklady osvědčených postupů, jež mohou podpořit zavádění obnovitelné energie na moři, jako je vícenásobné využití prostoru a předběžné posuzování vlivů na životní prostředí u lokalit větrných elektráren na moři. V návaznosti

¹⁴ <https://energy-industry-geolab.jrc.ec.europa.eu/>

na uvedené doporučení¹⁵ a pokyny¹⁶ byla zřízena neformální skupina odborníků Komise, která se skládá z odborníků z členských států. Tato skupina odborníků bude diskutovat o provádění doporučení a vyměňovat si osvědčené postupy v několika oblastech, a to i v oblasti obnovitelné energie na moři.

Společnou iniciativou členských států EU a Evropské komise je navíc [společná akce pro obnovitelné zdroje energie \(CA RES\)](#). Jejím cílem je usnadnit sdílení informací a zkušeností jednotlivých států, a tím podpořit účinné provedení a uplatňování směrnice o obnovitelných zdrojích energie, a to i pokud jde o ustanovení o povolovacích postupech. Reformy zaměřené na zlepšení regulačního režimu pro zavádění větrné energie na moři obsahují také přijaté plány pro oživení a odolnost. Evropská komise rovněž podporuje členské státy EU prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu a poskytuje jim při navrhování a provádění reforem individuálně uzpůsobené odborné znalosti¹⁷.

Na základě výše uvedeného se Komise zaměří na následující oblasti:

- Komise zintenzivní podporu poskytovanou vnitrostátním orgánům při provádění ustanovení o urychlení povolovacích postupů prostřednictvím společné akce pro obnovitelné zdroje energie podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie a podpoří práci příslušných vnitrostátních orgánů, jež jsou odpovědné za povolovací postupy podle nařízení o síti TEN-E, a výměnu informací mezi nimi¹⁸, a to i prostřednictvím poskytování technické pomoci skupině členských států. Komise bude rovněž podporovat členské státy při provádění ustanovení o urychlení povolovacích postupů pro všechny elektrizační soustavy, jež jsou nezbytné pro integraci energie z obnovitelných zdrojů, a v případě potřeby mobilizovat pracovní skupinu pro prosazování jednotného trhu (SMET).

3.3. Zajištění integrovaného územního plánování námořních prostor

Územní plánování námořních prostor je nezbytným nástrojem k rozdělování mořského prostoru pro různá využití moře s využitím ekosystémového přístupu a k zajištění dlouhodobé koexistence a zachování ekosystémů. Komise zřídila platformu EU pro územní plánování námořních prostor, prostřednictvím které lze sdílet znalosti a zkušenosti, vypracovala pokyny pro snižování napětí v odvětvích, kterým konkuruje odvětví obnovitelné energie na moři, a vydala osvědčené postupy pro víceúčelové využití prostoru a přeshraniční spolupráci. Komise bude i nadále usnadňovat vnitrostátní územní plánování námořních prostor tím, že bude identifikovat potenciální napětí, poskytovat pokyny, podporovat přeshraniční spolupráci a projekty v těchto oblastech. Toto úsilí

¹⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=PL_COM%3AC%282022%293219&qid=1653033569832

¹⁶ https://energy.ec.europa.eu/publications/speeding-permit-granting-and-ppas-swd2022149151_en

¹⁷ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_cs

¹⁸ V roce 2021 se příslušné vnitrostátní orgány dohodly na zřízení specializovaného fóra pro spolupráci. Komise podpořila iniciativu příslušných vnitrostátních orgánů, která podporuje koordinaci jejich pravidelných schůzek a jejich úsilí o určení osvědčených postupů a možností, jak urychlit povolovací postupy.

zahrnuje podporu vnitrostátních orgánů při provádění směrnice o územním plánování námořních prostor¹⁹, a to i při dosahování cílů v oblasti obnovitelné energie na moři.

Plánování činností týkajících se obnovitelné energie na moři bude muset být v souladu s ostatními činnostmi lidí a způsoby využívání moře a zároveň bude muset zajistit dosažení cílů ochrany životního prostředí a přírody a obnovy, jakož i bezpečnost plavby na moři. V květnu 2023 Komise zahájila činnost **Evropského modrého fóra** určeného pro uživatele moře, jehož cílem je usnadnit otevřený a perspektivní dialog mezi vědci a zúčastněnými stranami působícími v oblasti ochrany moří, energetiky, námořního průmyslu a dopravy, rybolovu a akvakultury, cestovního ruchu a zdraví. Komise dále v oblasti rybolovu úzce spolupracuje s odvětvovými a regionálními poradními sbory s cílem podpořit výměnu znalostí a dialog.

Většina členských států přijala své územní plány námořních prostor a vymezila a přidělila prostor pro projekty v oblasti obnovitelné energie na moři. Plán, který vyžaduje **směrnice o územním plánování námořních prostor**, přijalo 17 z 22 pobřežních členských států. Několik plánů se reviduje s cílem zohlednit vyšší cíle v oblasti obnovitelné energie na moři, jakož i cíle v oblasti ochrany přírody a obnovy v rámci Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030. Komise vyzývá členské státy, které své plány územního plánování námořních prostor v rámci strategického a integrovaného plánování dosud nepřijaly, aby splnily svou právní povinnost a vyčlenily prostor pro energetiku, a to v koordinaci s dalšími hospodářskými činnostmi, včetně rybolovu, na základě přístupu založeného na synergiích a v souladu se svými vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu.

Rámcová směrnice o strategii EU pro mořské prostředí²⁰ byla přijata s cílem chránit mořský ekosystém a biologickou rozmanitost, na nichž závisí naše zdraví a hospodářské a sociální činnosti spojené s mořem. Tato směrnice vyžaduje dosažení dobrého stavu prostředí moří EU, čímž se zajistí, že mořské prostředí bude čisté, zdravé a produktivní a současně se umožní udržitelné využívání zboží a služeb v mořské oblasti současnými a příštími generacemi. Směrnice zejména vyzývá ke zmírňování kumulativních dopadů lidských činností na stav mořského prostředí v rámci ekosystémového přístupu, a to přijetím nezbytných opatření k dosažení prahových hodnot dobrého stavu prostředí.

V rámci **úmluvy OSPAR** o ochraně pobřežního a mořského prostředí severovýchodního Atlantiku²¹ zkoumá technická skupina zabývající se rozvojem obnovitelné energie na moři prostřednictvím studií dopady obnovitelné energie na moři na mořské prostředí a biologickou rozmanitost. Podobná spolupráce probíhá i v rámci **úmluvy HELCOM**, kdy společná pracovní skupina, které spolupředsedá komise HELCOM a skupina Víze a strategie pro Baltské moře (VASAB), má za cíl zajistit spolupráci mezi zeměmi regionu Baltského moře pro zajištění soudržných regionálních procesů územního plánování námořních prostor v Baltském moři. Výzkumné úsilí se soustřeďuje na konkrétní oblasti a druhy a odpovídá současné úrovni zavádění větrných farem na moři, nicméně k řešení

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32014L0089>

²⁰ https://environment.ec.europa.eu/topics/marine-and-coastal-environment_en

²¹ https://www.ospar.org/site/assets/files/1169/ospar_convention.pdf

kumulativních dopadů je zapotřebí průběžné financování výzkumu a inovací. Na tuto skutečnost upozornila i nedávná zvláštní zpráva Evropského účetního dvora²².

Na základě výše uvedeného se Komise zaměří na následující oblasti:

- Při zajišťování souladu územního plánování námořních prostor se zvyšující se úrovní celkových cílů v oblasti obnovitelné mořské energie a ambicí v přímořských oblastech Komise společně s členskými státy a regionálními organizacemi prozkoumá způsoby, jak přejít od čistě vnitrostátního územního plánování námořních prostor s přeshraničními konzultacemi k regionálnímu územnímu plánování námořních prostor v rámci příslušných přímořských oblastí, čímž se zajistí, že bude vyčleněn dostatečný námořní prostor, který umožní těchto cílů v oblasti obnovitelné energie na moři dosáhnout. Toto plánování by mělo být slučitelné s ostatními mořskými hospodářskými činnostmi, jakož i s cíli v oblasti životního prostředí a s cíli ochrany přírody a obnovy na moři. Komise ve strategii zdůraznila, že bude rovněž podporovat pobřežní regiony, nejvzdálenější regiony EU a ostrovy v úsilí o využití svého rozsáhlého potenciálu v oblasti obnovitelné energie na moři.
- S využitím stávajícího právního rámce a nástrojů financování, jako je program Horizont Evropa, Komise zintenzivní svou podporu poskytovanou členským státům, pokud jde o identifikaci, odhad a řešení dopadů zařízení pro výrobu obnovitelné energie na moři na ekosystémy a biologickou rozmanitost, včetně kumulativních dopadů na úrovni přímořských oblastí²³.
- Komise bude prostřednictvím příslušných fór, jako je Iniciativa pro přímořskou oblast Severního moře (GNSBI), podporovat členské státy při vytváření nezbytných vazeb mezi rozvojem obnovitelné energie na moři, územním plánováním námořních prostor a strategiemi pro mořské prostředí vypracovanými v rámci rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, aby bylo dosaženo cílů v oblasti obnovitelné energie na moři a dobrého stavu prostředí.
- Prostřednictvím setkání skupin odborníků, regionální spolupráce a podpory specializovaných projektů bude Komise spolupracovat s členskými státy na tom, aby byly při revizi vnitrostátních územních plánů námořních prostor zahrnuty víceúčelové oblasti. Tím by se urychlily povolovací postupy a zároveň by se umožnil rozvoj obnovitelné energie na moři včetně elektrizačních soustav.

3.4. Posílení odolnosti infrastruktury

Ruská útočná válka proti Ukrajině a sabotáž plynovodu Nord Stream ukázaly, jak je důležité mít odolnou infrastrukturu jak v odvětví energetiky, tak obrany. Komise a ESVČ

²² Evropský účetní dvůr: Zvláštní zpráva 22/2023: „Energie z mořských obnovitelných zdrojů v EU – ambiciózní plány pro růst, udržitelnost ale zůstává výzvou“.

²³ To je v souladu se zvláštní zprávou Evropského účetního dvora: Energie z mořských obnovitelných zdrojů v EU.

přijaly v březnu 2023 aktualizovanou strategii Evropské unie pro námořní bezpečnost²⁴ a akční plán. Očekává se, že revidovanou strategii Evropské unie pro námořní bezpečnost schválí Rada v říjnu 2023. Strategie a její akční plán byly aktualizovány proto, aby mimo jiné řešily hrozby pro kritickou námořní infrastrukturu. Revidovaná strategie zahrnuje řadu opatření, která zlepší dohled nad infrastrukturou a zvýší ochranu a odolnost těchto infrastruktur, například energetických potrubí, datových a elektrických kabelů, větrných farem, přístavů atd., před konvenčními, hybridními a kybernetickými útoky. Strategie se rovněž zabývá realizací řešení zajišťujících koexistenci projektů v oblasti obnovitelné energie na moři a obranných aktivit. K vývoji těchto řešení přispěje projekt Symbiosis.

V lednu 2023 vstoupila v platnost **směrnice o odolnosti kritických subjektů**²⁵ a **směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii** (směrnice NIS 2), které zavádějí nová pravidla pro posílení odolnosti kritických subjektů. V lednu také předsedkyně von der Leyenová spolu s generálním tajemníkem NATO Stoltenbergem oznámila, že bude zřízena pracovní skupina pro odolnou infrastrukturu, která posílí spolupráci s našimi klíčovými partnery. Závěrečná hodnotící zpráva pracovní skupiny byla zveřejněna v červnu 2023²⁶. V prosinci 2022 přijala Rada doporučení o celounijním koordinovaném přístupu za účelem posílení odolnosti kritické infrastruktury. Jednou z klíčových priorit je provádění zátěžových testů, počínaje odvětvím energetiky. Úloha členských států je klíčová a spolupráce v této důležité oblasti je nezbytná. Komise přijala v září 2023 návrh doporučení Rady o plánu pro koordinaci reakce na úrovni Unie na narušení kritické infrastruktury se značným přeshraničním významem²⁷. Pro úspěšné posílení naší připravenosti je nezbytné, aby členské státy ve vhodných případech sdílely informace, a to i ty důvěrné.

V souladu s touto strategií Komise a Evropská obranná agentura vypracovaly společný projekt nazvaný **Symbiosis**²⁸, který je podporován programem Horizont Evropa částkou ve výši 2 miliony EUR. Projekt identifikuje a řeší překážky rozvoje obnovitelné energie na moři v oblastech, které jsou využívány nebo vyhrazeny pro současné a budoucí vojenské činnosti a účely. Projekt byl zahájen v říjnu 2022 a potrvá do dne 31. března 2025.

S ohledem na ruskou útočnou válku proti Ukrajině, přítomnost ruských plavidel v blízkosti námořní infrastruktury v Baltském a Severním moři a útoky na plynovod Nord Stream 2 klade EU větší důraz na námořní bezpečnost a odolnost kritické infrastruktury na moři. Prioritou bude zajištění účinné koexistence energetické a obranné infrastruktury na moři. Komise:

- bude usilovat o posílení odolnosti a ochrany infrastruktury pro obnovitelnou energii na moři a bude přitom brát ohled na regionální specifika a míru ohrožení,

²⁴ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/ocean/blue-economy/other-sectors/maritime-security-strategy_en

²⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2557 o odolnosti kritických subjektů a o zrušení směrnice Rady 2008/114/ES (Úř. věst. L 333, 27.12.2022, s. 164).

²⁶ [EU-NATO_Final Assessment Report Digital.pdf \(europa.eu\)](#)

²⁷ COM(2023) 526 final.

²⁸ https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/eda-symbiosis_factsheet---v4.pdf

- zintenzivní spolupráci mezi členskými státy s podporou příslušných agentur s cílem vypracovat regionální plány dohledu nad infrastrukturou na moři,
- bude rozvíjet spolupráci v oblasti kybernetické bezpečnosti na moři s podobně smýšlejícími zeměmi mimo EU na dvoustranné a mnohostranné úrovni, např. v rámci kybernetických dialogů.

3.5. Výzkum a inovace podporující energii na moři

Výzkum a inovace mají zásadní význam pro to, aby se EU stala lídrem v některých offshorových technologiích, jako je například větrná energie na moři²⁹. Pro udržení tohoto vedoucího postavení je zásadní vytrvat v úsilí v oblasti výzkumu a inovací. V EU probíhají výzkumné a inovační činnosti týkající se několika dalších nových technologií, které jsou důležité pro odvětví obnovitelné energie na moři, jako je plovoucí fotovoltaika, řasy jako zdroj udržitelných biopaliv a vodíkové systémy na moři. Jelikož některé technologie, jako jsou větrné turbíny s pevnou základnou, dosáhly vysoké úrovně technologické připravenosti, je třeba inovovat výrobní procesy, a zvýšit tak jejich rozsah a zároveň pokračovat ve zkoumání nových koncepcí, jejichž industrializace a standardizace bude trvat delší dobu.

Plovoucí technologie na moři jsou prioritou, protože tato technologie dokáže využít potenciál hlubších vod, například Atlantiku a Středozemního moře. K testování a zlepšování výkonnosti a snižování nákladů se vyvíjejí prototypy a demonstrační zařízení. I když se vyvíjí řada různých plovoucích větrných technologií na moři, žádná koncepce zatím nepřevážila nad ostatními. Různá řešení mají různý stupeň technologické připravenosti, přičemž některá z nich jsou blíže k uvedení na trh. Irsko, Portugalsko, Španělsko, Itálie, Malta a Řecko určily potenciální místa pro výstavbu plovoucích větrných elektráren na moři a Francie pořádá první výběrové řízení na komerční plovoucí větrnou farmu na moři.

Od zveřejnění strategie pro obnovitelnou energii na moři³⁰ dosáhla EU v oblasti rozvoje energie z oceánů značného pokroku. Tohoto pokroku bylo dosaženo zejména díky financování výzkumu a vývoje ze strany EU. Je však nutné učinit pokrok v řadě dalších oblastí, jako je navrhování a ověřování zařízení pro získávání energie z oceánů, logistika a námořní provoz. Revidovaná směrnice o obnovitelných zdrojích energie stanoví orientační cíl, aby do roku 2030 alespoň 5 % všech nových zařízení pocházelo z inovativních obnovitelných zdrojů energie, jako jsou například technologie využívající energii z oceánů. Komise proto vyzve členské státy k tomu, aby do svých revidovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zahrnuly cílené politiky na podporu zavádění technologií využívajících energii z oceánů.

²⁹ JRC, Středisko pro sledování technologií čisté energie: Wind energy in the European Union – 2023 Status Report on Technology Development, Trends, Value Chains and Markets (Větrná energie v Evropské unii – zpráva o stavu vývoje, technologií, trendů, hodnotových řetězců a trhů za rok 2023).

³⁰ JRC, Clean Energy Technology Development and Outlook - 2023 Report (Vývoj a výhled v oblasti technologií čisté energie – zpráva za rok 2023).

Komise zřídila internetové stránky poskytující přehled programů financování EU, které se týkají financování projektů obnovitelné energie na moři³¹, a to i v oblasti výzkumu a inovací. Z tohoto přehledu vyplývá, že v období 2009–2022 získaly offshorové technologie největší podíl finančních prostředků EU v rámci všech priorit stanovených pro výzkum a inovace v oblasti větrné energie.

Obnovitelnou energii na moři podporovaly různé projekty v rámci programu **Horizont Evropa**, zejména v rámci pilíře 2, klastru 5 Klima, energetika a mobilita. Například projekt InterOPERA je stěžejním projektem EU, který podporuje spolupráci mezi provozovateli přenosových soustav, výrobci a zhotoviteli projektů větrné energie na moři s cílem zahájit rozsáhlý demonstrační projekt vysokonapěťových stejnosměrných soustav (HVDC). Další projekty podpořily vývoj nových návrhů plovoucích větrných a solárních technologií a plovoucích technologií pro energii z oceánů a také systematické začlenění zásady „oběhového návrhu“ do výzkumu a inovací v oblasti obnovitelných zdrojů energie. V rámci mise programu Horizont Evropa „Obnova našich oceánů a vod“ bylo zahájeno několik výzkumných projektů, jejichž cílem je prohloubit znalosti o integraci produkce akvakultury do větrných farem na moři.

Řadu projektů na podporu obnovitelné energie na moři, včetně například vývoje inovativních, výkonnějších vysokonapěťových kabelů a vytvoření inovačního centra pro větrnou energii na moři v Eemshavenu (Nizozemsko), podpořil také **Evropský fond pro regionální rozvoj**³². **Nástroj pro oživení a odolnost** financuje zavádění kapacit větrné energie na moři (1 500 MW), plovoucích větrných a solárních elektráren (100 MW) a zavádění pilotních projektů v oblasti obnovitelné mořské energie. Financuje také výstavbu energetických ostrovů na moři, energetických plošin na moři a přístavní infrastruktury, která slouží k údržbě větrných farem na moři.

Inovační fond podpořil průlomové projekty, jako jsou technologie využívající energii z oceánů, a nedávno vybral dva projekty v oblasti energie z oceánů, které obdrží grant v rámci tématu *středně velkých pilotních projektů*. Jeden projekt integruje několik zdrojů energie, včetně energie mořských vln a větrné energie, a také kompletní vodíkový systém (elektrolyzátor, úložiště a palivové články). Inovační fond má také výrobní téma, které se týká inovativních technologií pro výrobu čistých technologií. Vztahuje se i na komponenty pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Příští výzva bude mít objem 4 miliardy EUR a bude určena pro projekty všech velikostí.

V rámci **programu InvestEU**, který podporuje také soukromé investice do obnovitelné energie na moři, byly dosud schváleny půjčky ve výši přesahující 1 miliardu EUR na offshorové projekty. EIB například nedávno podepsala dohodu o spolufinancování výstavby první větrné farmy na moři v Polsku – jedné z největších na světě – s půjčkou

³¹ [Overview of EU funding for offshore renewables \(Přehled finančních prostředků EU vynaložených na obnovitelnou energii na moři\): https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/financing/eu-funding-offshore-renewables_en](https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/financing/eu-funding-offshore-renewables_en)

³² Více informací o těchto a dalších projektech v oblasti větrné energie podporovaných politikou soudržnosti naleznete na internetových stránkách <https://kohezio.ec.europa.eu/en/projects>

ve výši až 610 milionů EUR, z čehož 350 milionů EUR je poskytnuto z programu InvestEU³³.

Komise úzce spolupracovala se zeměmi zapojenými do **Evropského strategického plánu pro energetické technologie (plánu SET)**, aby byly **přezkoumány cíle plánu SET** týkající se energie z oceánů a větrné energie na moři, jejich prováděcí programy a aby byla zahájena činnost další pracovní skupiny plánu SET pro vysokonapěťové stejnosměrné soustavy. Komise:

- podpoří evropskou platformu pro technologie a inovace (ETIP) v oblasti větrné energie s cílem revidovat její strategický program výzkumu a inovací a zveřejnit jej do konce roku 2023 a podpoří evropskou platformu pro technologie a inovace v oblasti energií z oceánů s cílem revidovat její strategický program výzkumu a inovací a zveřejnit jej na jaře 2024,
- v roce 2024 v rámci provádění přepracovaného plánu SET a s ohledem na nejnovější politické priority přehodnotí a případně reviduje cíle výzkumu a inovací pracovní skupiny pro provádění plánu SET v oblasti větrné energie a podpoří větší zastoupení zemí v této skupině,
- v roce 2024 bude věnovat v rámci provádění přepracovaného plánu SET zvláštní pozornost výrobě, oběhovému hospodářství, materiálům, dovednostem a společenským potřebám s cílem posílit konkurenceschopnost odvětví čisté energie, včetně obnovitelné energie na moři.

V nadcházejících letech budou pokračovat činnosti v oblasti výzkumu a inovací uvedené ve strategii a budou zintenzivněny, zejména prostřednictvím **programu Horizont Evropa a jeho pracovních programů** a případně specializovaných výzev k předkládání návrhů. Komise zejména:

- bude se nadále prioritně zaměřovat na *oběhovost*, neboť oběhová řešení mohou zvýšit konkurenceschopnost odvětví, snížit riziko narušení dodávek surovin a zlepšit environmentální výkonnost a udržitelnost obnovitelné energie na moři,
- v roce 2024 spustí sérii projektů zaměřených na pokročilé materiály pro magnety se zvláštním důrazem na permanentní magnety pro větrné turbíny. Tyto projekty přispějí k nahrazení kritických materiálů ve větrných turbínách, čímž se sníží materiálová závislost,
- v roce 2024 zahájí opatření v oblasti výzkumu a inovací, jehož cílem bude *snížit dopady* větrných farem na moři *na životní prostředí a optimalizovat jejich socioekonomické dopady*. Zvláštní pozornost je třeba věnovat kumulativním

³³ [https://www.eib.org/en/press/all/2023-341-poland-investeu-eib-supports-one-of-the-world-s-largest-wind-farms-with-eur610-million-in-financing#:~:text=The%20European%20Investment%20Bank%20\(EIB,by%20the%20LLC%20Baltic%20Power](https://www.eib.org/en/press/all/2023-341-poland-investeu-eib-supports-one-of-the-world-s-largest-wind-farms-with-eur610-million-in-financing#:~:text=The%20European%20Investment%20Bank%20(EIB,by%20the%20LLC%20Baltic%20Power)

účinkům, které mají různé lidské činnosti a větší počet farem pro výrobu obnovitelné energie na moři na ekosystémy na úrovni přímořských oblastí,

- bude nadále usilovat o zlepšení *průmyslové produktivity a účinnosti* v celém hodnotovém řetězci větrné energie na moři. Toto úsilí zahrnuje zdokonalení výrobních technologií, včetně *digitálních technologií*, jako jsou zařízení internetu věcí. Důležitým cílem je budování rozsahu a snižování nákladů. Komise v roce 2024 zahájí opatření v oblasti inovací, jehož cílem bude demonstrovat plovoucí větrné elektrárny na moři,
- bude spolupracovat s členskými státy a regiony, včetně ostrovů, na koordinovaném způsobu vynakládání dostupných finančních prostředků na *technologie využívající energii z oceánů* s cílem dosáhnout v celé EU do roku 2027 celkové kapacity 100 MW a do roku 2030 přibližně 1 GW³⁴. Byla zahájena témata, jež zahrnují slapové a vlnové farmy, a učiněna žádost o součinnost s vnitrostátními a regionálními programy financování,
- prozkoumá *inovativní zadávání veřejných zakázek* jakožto mechanismu pro snížení rizik souvisejících s vývojem technologií a na základě stávajících iniciativ Evropské komise zajistí zachování technologického prvenství Evropy v oblasti obnovitelné energie na moři³⁵.

3.6. Rozvoj dodavatelských řetězců a dovedností

Strategie se velmi podrobně zabývala oblastí dodavatelských řetězců a dovedností a od jejího zveřejnění byla provedena řada opatření. Vysoká míra inflace v důsledku dopadů ruské války proti Ukrajině, včetně cen energií a potravin, přizpůsobování globálních dodavatelských řetězců opětovnému otevření po omezení volného pohybu osob při pandemii, oživení poptávky s přechodem od služeb ke zboží a napjaté trhy práce však vyvíjejí tlak na celé hospodářství, a to i na schopnost odvětví obnovitelné energie na moři plnit své úkoly. Kvůli zvýšené konkurenci ze strany Číny a možným dopadům zákona o snižování inflace USA je navíc nutné věnovat zvláštní pozornost rámcovým podmínkám pro dodavatelské řetězce EU³⁶.

Navzdory velkým rozdílům jsou dodavatelské řetězce EU v oblasti obnovitelné energie na moři neoddelitelně spjaty s dodavatelskými řetězci v odvětví větrné energie. Na podporu řešení současných problémů, se kterými se potýkají výrobci větrných turbín, předložila Komise akční plán pro evropské odvětví výroby větrných zařízení³⁷. Níže jsou uvedena politická opatření a činnosti, které mají zvláštní význam pro dodavatelské řetězce na moři.

³⁴ V poslední době se díky delší době realizace projektů stal namísto roku 2025, který byl stanoven ve strategii, realističtější časovým rámcem rok 2027.

³⁵ Například projekt „Europewave“ v rámci programu Horizont 2020 – <https://www.europewave.eu/>

³⁶ 2023 Progress Report on the Competitiveness of Clean Energy Technologies (Zpráva o pokroku v oblasti konkurenceschopnosti technologií čisté energie z roku 2023), COM(2023) 652 final.

³⁷ COM(2023) 669 final.

Dodavatelský řetězec EU pro větrné farmy na moři je složitá síť vzájemně propojených segmentů a součástí. Rostoucí poptávka po větrných farmách na moři v Evropě i celosvětově se odráží v odpovídající rostoucí poptávce po větrných turbínách na moři, základnách, rozvodnách vysokonapěťových stejnosměrných soustav a dalších elektrických zařízeních, kabelech, připravenosti přístavů a plavidlech EU. Aby byli výrobci v EU schopni i nadále uspokojovat rostoucí poptávku v EU i mimo ni, musí výrobní kapacity EU růst výrazněji a rychleji, aby dokázaly uspokojit rychle rostoucí poptávku v rámci tohoto bloku. Výrobní kapacity pro výrobu součástí větrných elektráren na moři rostou rychle i mimo EU a předpokládá se, že se budou ještě výrazně rozšiřovat. Výrobci v EU si musí současně s rozšiřováním výrobních kapacit, díky kterému bude možné uspokojit rostoucí poptávku po větrných elektrárnách na moři, také udržet konkurenceschopnost v ostré mezinárodní konkurenci. Problémy se dále týkají fáze provozu a údržby v souvislosti s obavami o kybernetickou bezpečnost a dostupnosti instalačních plavidel pro větrné elektrárny na moři³⁸. Očekává se, že se v příštích několika letech objeví překážky prakticky ve všech částech dodavatelského řetězce na moři v EU.

Specifickým segmentem dodavatelského řetězce jsou **přístavy**, jež jsou jedinečnými vstupními branami k energetickým zařízením na moři. Poskytují terminály pro plavidla nezbytná pro instalaci a údržbu na moři a mohou poskytnout prostor a podmínky potřebné pro výrobu a montáž určitých komponent. Zvětšující se velikost lopatek větrných turbín představuje logistický problém. K řešení tohoto problému jsou zapotřebí velké investice, například do bagrování, prostor pro skladování a montáž turbín nebo do jeřábů. Odvětví obnovitelné energie na moři je navíc v současnosti z většiny závislé na plavidlech vyrobených mimo EU, což může být pro budoucí dodavatelské řetězce rizikové. Rozvoj obnovitelné energie na moři proto představuje příležitost pro námořní zařízení a odvětví lodního stavitelství EU. S cílem tyto problémy řešit byla zahájena následující opatření:

- Komise se bude zabývat úlohou přístavů a výzvami, kterým čelí a jež souvisejí jak s jejich vlastní environmentální stopou, tak s jejich schopností přispět k dekarbonizaci průmyslových činností a námořní dopravy. Tyto výzvy řeší pilotní projekt nazvaný Obchodní model přístavní elektřiny (Port Electricity Commercial Model), který má být dokončen v první polovině roku 2024.
- V rámci skupiny Spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři se provádí studie, která se zabývá kapacitou přístavů s cílem podpořit rychlé zavádění větrné energie na moři tím, že mapuje, kategorizuje a stanovuje prioritní potřeby přístavní infrastruktury v souvislosti s rozvojem větrné energie na moři³⁹.
- Přístavní infrastruktury se týkají nařízení o transevropské dopravní síti (TEN-T), které je v současné době revidováno, a nařízení o transevropské energetické síti (TEN-E). Komise bude podporovat součinnost a doplňkovost obou nařízení, čímž

³⁸ Viz poznámka pod čarou 1.

³⁹ Studie bude zveřejněna na internetových stránkách skupiny Spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři: https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/high-level-groups/north-seas-energy-cooperation_en

zlepší obecné rámcové podmínky pro přístavy, které chtějí zintenzívnit svou činnost v odvětví obnovitelné energie na moři.

Evropská komise v roce 2023 předložila **Průmyslový plán Zelené dohody pro Evropu**, jehož cílem je posílit konkurenceschopnost evropského průmyslu pro nulové čisté emise 2023 podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Cílem plánu je vytvořit příznivější prostředí pro zvýšení unijní výrobní kapacity technologií a produktů s nulovými čistými emisemi, které jsou nezbytné ke splnění ambiciózních cílů Evropy v oblasti klimatu. Plán je rozdělen do čtyř hlavních pilířů: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k veřejnému a soukromému financování výroby čistých technologií v Evropě, iniciativy na podporu dovedností pro zelenou transformaci a podpora otevřeného obchodu a odolných dodavatelských řetězců. Hlavními akty pro rozvoj Průmyslového plánu Zelené dohody pro Evropu jsou **akt o průmyslu pro nulové čisté emise**⁴⁰ a **evropský akt o kritických surovinách**⁴¹ navržený dne 16. března 2023. Oba akty přispějí ke zvýšení odolnosti EU tím, že posílí výrobní kapacity a podpoří dvoustranná partnerství a mnohostrannou spolupráci.

Ožehavým tématem je zejména přístup k **surovinám**. Mnoho elektrických generátorů větrných turbín vyžaduje permanentní magnety ze vzácných zemin, které zajišťují vysokou účinnost a výkonnost⁴². Ačkoli má EU na světovém trhu s větrnými turbínami vedoucí postavení, trhu s prvky vzácných zemin, a to od surovin až po výrobu magnetů, dominuje Čína⁴³. EU je proto náchylná k možným narušením dodávek materiálů a komponentů vyrobených z prvků vzácných zemin. Za účelem zvýšení strategické autonomie EU, snížení nadměrné závislosti, posílení dodavatelských řetězců a snížení environmentální stopy se zkoumá kombinace strategií a opatření jak v aktu o průmyslu pro nulové čisté emise, tak v evropském aktu o kritických surovinách, včetně:

- podpory těžby zdrojů prvků vzácných zemin v Evropě,
- zvýšení kapacity pro výrobu součástí v EU se zvláštním důrazem na rafinaci prvků vzácných zemin a výrobu permanentních magnetů,
- podpory recyklace permanentních magnetů a nahrazení prvků vzácných zemin inovativními materiály a návrhy,
- podpory partnerství s partnerskými zeměmi s cílem zajistit stabilní dodávky kritických surovin.

Navrhovaný **evropský akt o kritických surovinách** rovněž obsahuje ustanovení, která požadují, aby členské státy navrhly opatření zaměřená na zlepšení oběhovosti kritických a strategických surovin, a tím přispěly k vytvoření trhu s druhotnými surovinami v EU. K dosažení těchto cílů přispěje rovněž program Horizont Evropa, a to prostřednictvím

⁴⁰ [EUR-Lex - 52023PC0161 - CS - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁴¹ [EUR-Lex - 52023PC0160 - CS - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁴² Těmito prvky vzácných zemin jsou neodym (Nd), praseodym (Pr), dysprosium (Dy) a terbium (Tb).

⁴³ JRC, 2023: Carrara et.al. „Analýza dodavatelského řetězce a prognóza poptávky po materiálech ve strategických technologiích a odvětvích v EU – prognostická studie“, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC132889>

probíhajících výzkumných a inovačních projektů v oblasti oběhového hospodářství, u nichž bude Komise sledovat jejich využití v odvětví⁴⁴.

Akt o průmyslu pro nulové čisté emise navrhuje zjednodušený regulační rámec pro výrobu čistých technologií a potřebné součásti dodavatelských řetězců a pro projekty výroby čistých technologií navrhuje zrychlené povolovací postupy. Technologie výroby obnovitelné energie na moři a technologie elektrizačních soustav jsou v navrhovaném akt o průmyslu pro nulové čisté emise označeny za strategické technologie pro nulové čisté emise, které mají zásadní význam pro dosažení cílů EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030⁴⁵. Díky tomu budou moci být projekty výroby obnovitelné energie na moři uznány za strategické projekty pro nulové čisté emise, které budou mít přednostní status, zkrácené povolovací postupy a administrativní podporu pro rychlou a efektivní realizaci. Aby se podpořilo zavádění vysoce kvalitních produktů, navrhovaný akt o průmyslu pro nulové čisté emise požaduje, aby byly v rámci aukcí energie z obnovitelných zdrojů zadávány zakázky také na základě kritérií odolnosti a environmentální udržitelnosti⁴⁶.

Vzhledem k naléhavé potřebě zvýšit odolnost evropské výroby obnovitelné energie na moři přijme Komise řadu opatření týkajících se koordinace aukcí a sbližování kritérií, jež jsou podrobněji vysvětlena v akčním plánu pro větrnou energii.

Bude rovněž pokračovat v optimalizaci využívání stávajících finančních nástrojů a bude spolupracovat s Evropskou investiční bankou na možných specializovaných finančních tocích.

Z hlediska **dovedností** odvětví obnovitelné energie na moři roste. V současné době čítá přibližně 80 000 pracovních míst a očekává se, že v příštích pěti letech vytvoří v celé Evropě 20 000 až 54 000 nových pracovních míst⁴⁷. Při tak rychlém rozvoji však může mít řada specializovaných částí dodavatelských řetězců omezený přístup ke *kvalifikované* pracovní síle a se zvyšující se intenzitou činností na moři bude čím dál důležitější specifická odborná příprava v oblasti těchto činností na moři. V souvislosti s tímto bude muset odvětví řešit rizika nedostatku kvalifikovaných pracovníků. Již nyní je vysoká poptávka po vedoucích pracovnících, inženýrech a technících a volná pracovní místa se obtížně obsazují. Tato oblast bude vyžadovat kombinovaný přístup, který urychlí úsilí o:

- podporu rozvoje nových dovedností jak pro osoby, které již v odvětví pracují, tak pro osoby, které v něm teprve začínají pracovat, zejména v oblasti digitalizace, informačních a komunikačních technologií, robotiky, zdraví a bezpečnosti,
- zajištění lepší rozmanitosti a inkluzivnosti odvětví. Míni se tím podpora genderové vyváženosti a přilákání mladých lidí i pracovníků přicházejících z jiných odvětví s cílem zajistit, aby zelená transformace byla transformací spravedlivou.

⁴⁴ V souladu s doporučeními obsaženými ve zprávě Evropského účetního dvora s názvem Energie z mořských obnovitelných zdrojů v EU [Evropský účetní dvůr \(europa.eu\)](https://www.eurostat.ec.europa.eu/it/statistics-explains/article/energy-from-sea-renewable-sources-in-eu)

⁴⁵ [EUR-Lex - 52023PC0161 - CS - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/161/oj)

⁴⁶ Došlo k významnému pokroku, neboť členské státy se v aukcích větrné energie na moři stále častěji uchylují ke stanovování necenových kritérií, včetně společného umístění projektů na ochranu přírody, multitechnologií (např. plovoucí větrné elektrárny, energie mořských vln nebo plovoucí solární elektrárny), rybolovu a akvakultury.

⁴⁷ [Observatoř – Flores \(oreskills.eu\)](https://observator-flores.org/)

Skutečnost, že řešení problémů v oblasti dovedností je pro Komisi prioritou, uvádí Agenda dovedností pro rok 2020 i Evropský rok dovedností. Kromě širších iniciativ na podporu rozvoje dovedností, například doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě, o individuálních vzdělávacích účtech⁴⁸ a o mikrocertifikátech⁴⁹, Komise vypracovala konkrétní iniciativy, které jsou zaměřeny na potřeby jednotlivých odvětví. K vytvoření rozsáhlého partnerství pro obnovitelnou energii na moři přispěla například úspěšná aliance v oblasti námořních technologií v rámci programu Erasmus+ provádějící plán pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností ([MATES](#)) v rámci [Paktu pro dovednosti](#). Cílem tohoto partnerství je přilákat do odvětví nové pracovníky, zejména mladé lidi a ženy, a podpořit odbornou přípravu a změnu kvalifikace odborníků na námořní technologie. V příštích dvou letech (2023–2024) bude tato oblast podporována projektem [FLORES](#) (Forward Looking at the Offshore Renewable Energies, Výhled pro oblast obnovitelné energie na moři) financovaným z programu Erasmus+. Zapojí se do něj hlavní aktéři z odvětví obnovitelné energie na moři, jakož i veřejné orgány na všech úrovních správy, s cílem zlepšit nabídku specializované odborné přípravy a profesní dráhu v tomto odvětví. Rovněž zřídí středisko pro monitorování potřeb a nabídky v oblasti odborné přípravy v odvětví obnovitelné energie na moři. Centrum excelence odborného vzdělávání „Technical Skills for Harmonised Offshore Renewable Energy“ (Technické dovednosti pro harmonizovanou obnovitelnou energii na moři) (T-shore), financované programem Erasmus+ se navíc zaměřuje na rozvoj programů odborného vzdělávání a zajištění zdrojů, které pracovníkům poskytnou dovednosti a kompetence potřebné pro dosažení úspěchu v odvětví větrné energie na moři.

Aby se ještě více podpořily dovednosti pro přechod k čistým technologiím, požaduje navrhovaný akt o průmyslu pro nulové čisté emise, aby Komise podpořila zřízení evropských akademií průmyslu pro nulové čisté emise. Úkolem těchto akademií by bylo umožnit v době do tří let od svého založení odbornou přípravu a vzdělávání 100 000 účastníků s cílem přispět k dostupnosti dovedností, které vyžadují technologie pro nulové čisté emise, a to i v malých a středních podnicích. V zájmu zajištění transparentnosti a přenositelnosti dovedností a mobility pracovníků budou akademie rozvíjet a zavádět certifikáty, včetně mikrocertifikátů, týkající se studijních výsledků.

4. ZÁVĚRY

Od přijetí Strategie pro obnovitelnou energii na moři v listopadu 2020 zdůraznila válka na Ukrajině a následný plán REPowerEU význam urychleného zavádění obnovitelné energie na moři. Strategie přispěla k prosazení změn v mnoha oblastech, včetně změn právního rámce, například revidovaného nařízení o síti TEN-E a revidované směrnice o obnovitelných zdrojích energie. **Nové cíle v oblasti obnovitelné energie na moři, které navrhly členské státy, jsou ambicióznější a vyžadují rychlá opatření** na vnitrostátní a regionální úrovni, přičemž staví na doposud dosaženém pokroku. Akční plán pro větrnou energii, přijatý společně s tímto sdělením, stanoví řadu opatření, která mohou pomoci urychlit zejména zavádění větrné energie a posílit evropské odvětví větrné energie.

⁴⁸ Doporučení Rady 2022/C 243/03.

⁴⁹ Doporučení Rady 2022/C 243/02.

Dosavadní úspěchy i budoucí výzvy zdůrazňují, že je potřeba pokračovat v **posilování regionální spolupráce**, aby byl urychlen rozvoj přeshraniční energetické infrastruktury, zejména rozvoj elektrizačních soustav na moři a přeshraničních projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie, jakož i regionálních územních plánů námořních prostor. Komise bude úzce spolupracovat s členskými státy a všemi příslušnými zúčastněnými stranami na provádění stanovených opatření s cílem podpořit konkrétní projekty v oblasti obnovitelné energie na moři, a dosáhnout tak ambiciózních cílů.

V **mezinárodním měřítku** bude Komise pokračovat ve spolupráci s mezinárodními organizacemi, například s organizacemi IEA a IRENA, a bude spolupracovat se zeměmi, které jsou klíčovými hráči v oblasti energetiky, na realizaci celosvětových záměrů v oblasti obnovitelné energie na moři, mimo jiné prostřednictvím iniciativy Global Gateway.

Komise se domnívá, že posílená spolupráce s členskými státy při provádění stávajícího právního rámce a dosažení dohody ohledně nově navrhovaných právních předpisů, jež jsou popsány v tomto sdělení, umožní včasným a udržitelným způsobem dosáhnout cílů v oblasti obnovitelné energie na moři. Bude to vyžadovat vytrvalé a neúnavné úsilí všech zúčastněných stran.